

Що ж стосується загальних антропологічних, психологічних та соціологічних проблем правозначущої поведінки, то вони вивчені порівняно слабо [1, с. 15].

Отже, з позицій юридичної антропології є можливим розширення спектра правозначущої поведінки та дослідження усіх її сторін, включно об'єктивну та суб'єктивну сторони. При цьому відмітним є те, що саме діяльнісна (об'єктивна) сторона правозначущої поведінки є визначальним критерієм для її типологізації.

Список використаних джерел

1. Завальнюк В. Антропологічні аспекти правозначущої поведінки // Юридичний вісник: щоквартальний журнал. – 2013. – № 1. – С. 15.
2. Завальнюк В. Антропологічні аспекти правозначущої поведінки // Юридичний вісник: щоквартальний журнал. – 2015. – № 4. – С. 10.
3. Завальнюк В.В. Юридична антропологія та інші напрями антропологічного знання // Актуальні проблеми держави і права: збірник наукових праць. – 2008. – Випуск 44. – С. 342.
4. Завальнюк В.В. Юридична антропологія та правозначуща поведінка // Митна справа: Науково-аналітичний журнал. – № 6(90), 2013. – С. 5.
5. Панчишин Р.І. Функції юридичної антропології в розрізі знання про закономірності взаємодії права та людського індивіда // Проблеми законності: Академічний збірник наукових праць. – 2011. – Випуск 16. – Харків. – С. 243.
6. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник / Н.М.Крестовська, Л.Г. Матвеева. – К. : Юрінком Інтер, 2015. – 584 с.

Ключові слова: антропологічний аспект, юридична відповідальність, правова поведінка, юридична антропологія, специфіка правової поведінки.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Рязанов М. Ю.

Каменчук Ілона Андріївна

студентка 1-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ ІДЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВА

Ідеалізація права є насущним питанням в сучасній правовій системі. На перший погляд, це не здається проблемою, так як психологічний аспект суспільства, як головної складової держави, пояснює постійне прагнення до творення ідеалу через виокремлення та узагальнення деяких ознак реальних явищ. Але в нашому випадку це

прямо торкається правової системи та культури, а тому і ефективності права та окремих норм законодавства.

Ефективність права завжди мала деякі недоліки та й наразі розглядається як багатоаспектний і багаторівневий феномен, що виражає закономірності соціального життя і має різні форми. Суспільство стрімко розвивається, а разом із цим виникають нові «покоління прав людини», які спонукають до переосмислення наявних позицій, принципів та установок — головних складових, що дає правова система. Прикладом може стати те, що право набуває все тісніших міждисциплінарних зв'язків не лише з психологією, філософією або релігією, але й із художньою літературою, мистецтвом, політикою, лінгвістикою, мораллю, інформологією, статистикою, соціологією (у т. ч. конфліктологією) [2, с. 75-76].

По — перше, ідеалізація складає норму буття індивіда як невіддільна ланки правової культури. Соціум завжди прагнув до повного контролю над регулюванням життя та всіх спірних соціальних ситуацій, що витікають з нього. Хоча, як ми знаємо, право від самого початку виникло зі звичаїв, які не завжди відрізнялися досконалістю та гуманністю. Але з часом таке беззаперечне прагнення впливає на ефективність права як соціально-духовного регулятора для забезпечення мінімально конфліктного розвитку суспільства та максимальної конструктивності.

По-друге, певний інтерес в дослідженні ефективності права і норм законодавства може представляти підхід до права з природно-правових, духовних позицій. Тоді ефективність норм позитивного права буде тим вище, чим точніше і повніше виражаються в ньому основоположні цінності природного права, що знаходять вираз у правосвідомості та вигляді почуттів правоти, правових ідеалів. Показовим у цьому плані є філософський аспект розуміння позитивного права, яке найбільше піддається ідеалізації. Так, С. Л. Франк зазначав, що «закон є форма боротьби з недосконалістю світу і людини», тобто саме закон виражає на собі діяльності людей, в ньому формується як внутрішнє, ідеальне прагнення до вдосконалення суспільних відносин, так і уявлення про те, як може і повинно бути [3, с. 137]. В цьому плані право необхідно сприймати як об'єктивно сформовану соціальну потребу в досягненні найкращого стану.

Як вже зазначалося, ефективність права в соціальному сенсі є вельми багатогранною категорією. Вона може бути розглянута як забезпечення за допомогою права ефективного, безперешкодного доступу до соціальних благ і їх обороту, або успішне, мінімально конфліктне функціонування існуючих соціальних інститутів, наприклад сім'ї, трудових колективів, державного апарату, громадських об'єднань і т. д., або максимальна згуртованість суспільства на вирішення спільних завдань [1, с. 44-45]. Природно, що такі завдання повинні витримувати перевірку на відповідність основоположним

духовним і соціальним цінностям цивілізації, потребам соціально позитивної самореалізації особистості в суспільстві.

Також можна стверджувати, що норми законодавства є прямими механізмом впливу правової системи. Тому посилювати дієвість права як соціального регулятора будуть лише ті норми законодавства, які зможуть покращити можливості для самореалізації індивіда, розширити їх або збільшити безпеку і усвідомлення індивіда, його задоволеність взагалі [1, с. 97].

На мою думку, право дійсно має забезпечувати і посилювати те, що можна було б назвати «продуктивною життєвою орієнтацією». Норма права є духовний продукт, а не прості видання органів країни без певної цілі, яка є потрібною та необхідною в даний момент або в ближчому майбутньому. Це повинно трактуватися в тому сенсі, що не завжди присутній правильний та раціональний порядок розгляду того чи іншого, коли розглядаються проблеми далекої перспективи, замість термінової допомоги. Цей так званий «духовний продукт» повинен відповідати закономірностям не тільки матеріального життя. Та в цьому плані правотворчість посідає мало не найважливіше місце в системі права.

Маю зазначити, що психологічні фактори грають вагому роль у забезпеченні гармонійної взаємодії правової системи та особистості. Підвищення ефективності нормативних правових актів відкриває нові горизонти та необхідність переглянути питання про співвідношення і ролі різних факторів у забезпеченні ефективності права і норм законодавства, ідеалізації системи права.

І. А. Ільїн свого часу писав про те, що «до самої суті людського духу належить цей дар: сприйняти, переломити, перетворити і направити по-новому все, що є втиснуте ззовні, сама природа права в тому, що воно твориться свідомими істотами і для свідомих істот, мислячих суб'єктами і для мислячих суб'єктів» [4, с. 198-199].

Отже, ідеалізація та ефективність права розглядається з точки зору багатоаспектної та перспективної області вивчення фундаментальних знань про правову систему в майбутньому та сьогоденні й основної проблематики аксіологічного підходу у правотворенні.

Список використаних джерел

1. Жинкин С. А. Психологические проблемы эффективности права : монография / С. А. Жинкин. — СПб.: Юридический центр-Пресс, 2009. — 376 с.
2. Батан Ю. Д. Загальнотеоретична юриспруденція як фундаментальна юридична дисципліна / Ю. Д. Батан // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 20 травня 2016) : у 2 т. — Т. 1. — Одеса : Юридична література, 2016. — С. 75–77.
3. Братченко С. Л. Экзистенциальная психология глубинного общения: Уроки Джеймса Бюджентала / С. Л. Братченко. — М.: Смысл, 2001. — 197 с.

4. Ильин И. А. О сущности правосознания / И. А. Ильин ; подготовка текста и вступительная статья И. Н. Смирнова. — М.: «Рарогъ», 1993. — 235 с.

Ключові слова: ефективність права, ідеалізація права, правова культура.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Рязанов М. Ю.

Кудашов Петро Павлович

студент 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМАТИКА ІДЕНТИФІКАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ ЗА ЇЇ ОСНОВНИМИ ОЗНАКАМИ

Очевидним видається той факт, що далеко не всі держави сучасного світу досягли у своєму розвитку сучасного рівня. Багато з них знаходяться на периферії суспільного, державного та світового розвитку, так як, з одного боку, занадто сильні племінні, етнічні, расові відносини, з іншого—занадто слабка інфраструктура і сировинна база, кваліфікація робочої сили недостатня і т.д. Більше того, навіть у сучасному світі багато народів Африки, Південної Америки, Азії, Океанії та Росії як і раніше знаходяться на тій ступені розвитку, яку в науці зазвичай прийнято позначати терміном «традиційне суспільство». Ці народи засновують культуру, побут, соціальні засади і орієнтири на традиційних цінностях і уявленнях, які можуть істотно відрізнитися від тих, що прийнято вважати «сучасними» [1, с. 47].

«Сучасність», «сучасний» — це відносні поняття, оскільки вони можуть розглядатися не тільки суто в часовому (наприклад, ХХІ століття), але ще і в духовному, культурному та іншому контекстах. Відповідно і поняття «сучасна держава» також є відносним і може включати в себе різні ознаки. Так, якщо головною ознакою сучасної держави вважати демократію, то країни сучасного світу будуть варіюватися за рівнем зменшення демократичних інститутів—від центру до периферії. При вивченні категорії сучасна держава, дослідник, насамперед, повинен виходити з того факту, що остання — не абсолют, а цілий діапазон різних соціально-політичних явищ.

Проте, на наш погляд, можна виділити ряд ознак, яким повинна відповідати держава, щоб вважатися сучасною. Серед них виділимо наступні:

- 1) чітко позначені і визнанні на міжнародному рівні кордони;
- 2) розвинений інститут громадянства і громадянської самосвідомості;